

Thuốc chích ngừa bệnh sởi, bệnh quai-bị và bệnh ban đỏ (MMR)

Các loại thuốc chích ngừa (các mũi chích ngừa hay mũi chích ngừa cho trẻ sơ-sinh) là cách tốt nhất để bảo-vệ chống lại sự nhiễm-trùng rất nghiêm-trọng. Hội Nhi-khoa Gia-nã-đại và Ủy-ban Cố-vấn Quốc-gia về Chích ngừa khuyến-khích mạnh-mẽ việc chích ngừa đều-đặn.

Thuốc chích ngừa MMR là một loại thuốc chích ngừa ba loại bệnh trong cùng một mũi chích bảo-vệ chống lại bệnh sởi, bệnh quai-bị và bệnh ban đỏ (sởi Đức). Thuốc chích ngừa nên được chích cho trẻ-em **ngay sau** ngày sinh-nhật một tuổi của chúng, và chích một lần nữa vào khoảng thời-gian chúng bắt đầu đi học (giữa lúc bốn và sáu tuổi). Luật-lệ đòi-hỏi phải có sự chích ngừa bệnh sởi, bệnh quai-bị và bệnh ban đỏ cho mọi trẻ-em đang đi học tại tỉnh Ontario (trừ phi được miễn).

Thuốc chích ngừa này cũng nên chích cho những người lớn nào chưa được bảo-vệ chống lại bệnh sởi, bệnh quai-bị hay bệnh ban đỏ. Những phụ-nữ đang mang thai mà được cho biết là họ chưa được bảo-vệ chống lại bệnh sởi nên nhận thuốc chích ngừa MMR ngay sau khi họ không còn mang thai nữa.

Bệnh sởi

Bệnh sởi là một loại nhiễm-trùng nghiêm-trọng. Bệnh sởi gây ra sốt cao, ho, nổi ngứa, sổ mũi và chảy nước mắt. Bệnh sởi kéo dài từ một đến hai tuần. Cứ 10 em mắc bệnh sởi thì có một em sanh biến-chứng nhiễm-trùng tai hay viêm phổi. Bệnh sởi có thể sanh biến-chứng viêm não encephalitis, là một loại nhiễm-trùng não, cho một em trong số 1,000 em bị bệnh sởi. Biến-chứng này gây ra tổn-hại não và bệnh chậm khôn. Bệnh sởi làm chết một người trong số 3,000 trường-hợp bệnh. Trong những trường-hợp rất hiếm, bệnh sởi sẽ biến-chứng thành bệnh gọi là SSPE bệnh viêm xơ não toàn-bộ bán-cấp SSPE (subacute sclerosing panencephalitis), là một bệnh nhiễm-trùng não rất ngặt-nghèo và luôn-luôn làm chết người. Bệnh sởi cũng có thể làm cho một phụ-nữ có thai bị sẩy thai hay sanh thiếu tháng.

Bệnh sởi rất dễ lây từ người này sang người khác. Bệnh được truyền từ một người bị bệnh sang những người khác qua việc ho, hắt hơi và ngay cả qua nói chuyện. Trước lúc thuốc ngừa bệnh sởi được dùng một cách rộng-rãi, thì hầu như mọi trẻ em đều mắc bệnh sởi. Bây giờ, vì có sự dùng thuốc ngừa đều đặn, có rất ít trẻ em mắc phải bệnh sởi ở Gia-nã-đại. Bệnh SSPE hầu như đã biến mất hoàn-toàn.

Bệnh quai bị

Bệnh quai-bị có thể gây ra sốt, nhức đầu, sưng gò má và hàm. Sự sưng là do sự nhiễm-trùng của các tuyến nước bọt gây ra. Bệnh quai-bị có thể gây ra bệnh viêm màng não, là sự nhiễm-trùng của chất dịch và màng bọc bộ não và tuỷ sống. Cứ 10 người mắc bệnh quai-bị thì có một người mắc bệnh viêm màng não. Rất may là bệnh viêm màng não do bệnh quai-bị thường không gây tổn-hại vĩnh-viễn. Bệnh quai-bị có thể gây ra bệnh điếc ở một vài người. Bệnh quai-bị có thể làm sưng, đau dịch-hoàn cho một trong số 4 thiếu-niên hay người lớn bị bệnh. Điều này hiếm khi, nhưng có thể gây ra việc mất khả-năng có con. Bệnh quai-bị có thể gây ra việc nhiễm-trùng đau-đón ở buồng trứng cho một trong số 20 phụ-nữ. Việc nhiễm bệnh quai-bị trong ba tháng đầu của thời-kỳ mang thai có thể làm gia-tăng nguy-cơ bị sẩy thai. Người ta có thể mắc bệnh quai-bị từ một người có bệnh khi họ ho hay hắt hơi gần bên, hay ngay cả khi chỉ nói chuyện với họ mà thôi. Bệnh cũng có thể truyền qua việc đụng chạm với nước bọt của người có bệnh.

Bệnh ban đỏ (bệnh sởi Đức)

Bệnh ban đỏ rất nguy-hiểm cho phụ-nữ có thai. Nếu một phụ-nữ mắc phải bệnh ban đỏ trong giai-đoạn đầu của thời-kỳ mang thai, thì rất dễ cho hài-nhi của bà bị chết hay bị khuyết-tật trầm-trọng. Những khuyết-tật thường thấy nhất là bệnh mù, bệnh điếc, bệnh chậm khôn, và tật-bệnh của tim.

Bệnh ban đỏ thường chỉ là một bệnh nhẹ nơi trẻ em; có đến phân nửa trường-hợp nhiễm bệnh ban đỏ mà không hề nổi ban ngứa. Bệnh có thể nặng hơn đối với các trẻ lớn hơn, với người lớn, và nhất là đối với phụ-nữ. Bệnh ban đỏ có thể gây ra sốt, đau cổ họng, sưng các tuyến ở cổ, và nổi ban ngứa trên mặt và cổ. Sự nhức mỏi hay đau tạm-thời và sưng các khớp là điều thường thấy ở tuổi dậy-thì và ở người lớn, nhất là ở phụ-nữ. Bệnh ban đỏ sau này có thể sanh ra bệnh viêm khớp kinh-niên. Bệnh cũng có thể gây ra những rắc-rối nghẽn máu tạm-thời và bệnh viêm não encephalitis (sưng bộ não).

Bệnh ban đỏ lây ra khi tiếp-xúc với người có bệnh qua sự ho, hắt hơi, hay khi nói chuyện với họ. Bệnh cũng có thể truyền qua việc đụng chạm với nước bọt của người có bệnh.

Thuốc chích ngừa MMR bảo-vệ chống bệnh sởi, bệnh quai-bị và bệnh ban đỏ hữu-hiệu đến mức nào?

Thuốc bảo-vệ khoảng 99 phần trăm số người được chích ngừa cả hai mũi thuốc chống lại bệnh sởi. Thuốc bảo-vệ 95 phần trăm số người chống lại bệnh quai-bị, và khoảng 98 phần trăm số người chống lại bệnh ban đỏ. Sau khi được chích thuốc ngừa thì sự bảo-vệ chống lại bệnh sởi, bệnh quai-bị và bệnh ban đỏ có thể là suốt đời. Thuốc chích ngừa còn làm nhẹ đi cơn bệnh ở những người có thể mắc bệnh.

Thuốc chích ngừa MMR có an-toàn không ?

Có. Phần lớn các trẻ-em sẽ không có phản-ứng phụ. Thuốc chích ngừa MMR có thể gây ra ban ngứa hay sốt ở một vài em trong vòng từ năm ngày đến 12 ngày sau khi được chích ngừa. Điều này có thể kéo dài vài ngày. Một đôi khi, một cơn sốt cao có thể gây ra sự co-giật. Sự co-giật này do cơn sốt sanh bởi thuốc chích ngừa gây ra chứ không phải do chính thuốc chích ngừa gây ra. Điều này sẽ không làm cho trẻ dễ mắc những bệnh kinh-phong, tổn-thương não, hay bất-kỳ các rắc-rối thần-kinh khác hơn. Những cơn co-giật do sốt cao gây ra thì dễ xảy ra cho các trẻ em nào đã từng có co-giật trước đây, hay cho trẻ có cha mẹ, anh chị em từng có bị co-giật.

Phần thuốc ngừa bệnh quai-bị trong thuốc chích ngừa có thể gây ra sốt và sưng các tuyến trong cổ. Bệnh viêm màng não (sự nhiễm-trùng của chất dịch và màng bao-bọc tủy-sống) có thể rất hiếm xảy ra cho chỉ một trong số 800,000 người nhận thuốc chích ngừa. Bệnh viêm màng não do thuốc chích ngừa bệnh quai-bị gây ra là nhẹ, và không có sự tổn-hại vĩnh-viễn xảy ra cho bộ não.

Phần thuốc ngừa bệnh ban đỏ trong thuốc chích ngừa có thể gây ra một cơn sốt nhẹ, nổi ban hay sưng các tuyến trong cổ cho một trong số bảy trẻ em. Điều này thường xảy ra từ 6 đến 10 ngày sau khi được chích ngừa, và kéo dài từ một đến 2 ngày. Có ít hơn một trong số 200 trẻ em có thể sanh ra sự sưng và đau trong vài khớp sau khi được chích ngừa. Có đến một trong số bốn thiếu-nữ và bốn phụ-nữ có thể bị sưng đau vài khớp trong vòng một đến ba tuần sau khi được chích ngừa. Cơn đau khớp và vết sưng thường chỉ lâu một vài ngày. Bệnh viêm khớp kinh-niên có thể xảy ra, nhưng rất hiếm.

Người ta cũng đã từng ghi-nhận những rắc-rối nghẽn máu tạm-thời trong thánng ngay sau khi được chích thuốc ngừa MMR. Trường-hợp này hiếm xảy ra và và không sanh ra những rắc-rối dài hạn.

Một phụ-nữ đang mang thai hay một người nào khác sẽ không có nguy-có bị mắc phải bệnh sởi, bệnh quai-bị hay bệnh ban đỏ từ một trẻ em vừa mới được chích ngừa. Phụ-nữ cho con bú cũng được an-toàn khi chích ngừa. Nói chung, sự lợi-ích của thuốc chích ngừa cao hơn sự rủi-ro rất nhiều. **Quý vị nên luôn thảo-luận với bác-sĩ của quý vị về những điều ích-lợi và rủi-ro của bất-kỳ loại thuốc chích ngừa nào.**

Những ai không nên chích thuốc ngừa MMR ?

Những trẻ em và người lớn sau đây không nên chích thuốc ngừa MMR :

- Bất-kỳ người nào bị sốt cao hay bị nhiễm-trùng nặng hơn một cơn cảm lạnh thường
- Bất-kỳ người nào từng bị phản-ứng loại dị-ứng (anaphylaxis) trầm-trọng đối với một liều thuốc chích ngừa này trước đây
- Bất-kỳ người nào có loại bệnh làm giảm bớt sức chống lại bệnh-tật của cơ-thể
- Bất-kỳ người nào đang dùng thuốc làm giảm bớt sức chống lại bệnh-tật của cơ-thể
- Các phụ-nữ mang thai: nếu một phụ-nữ chích thuốc ngừa MMR rồi sau đó biết là mình có thai, bà nên gọi cho bác-sĩ của mình. Tuy-nhiên, nguy-có làm hại đến bào thai trong trường-hợp này là ít. Và các phụ-nữ trong tuổi sanh con nên được khuyến-cáo tránh thụ-thai trong vòng 1 tháng sau khi được chích ngừa thuốc MMR
- Bất-kỳ người nào bị dị-ứng mãnh-liệt với thuốc trụ-sinh tên là neomycin
- Bất-kỳ người nào có được chích Globulin gamma trong thời-gian từ ba đến 12 tháng vừa qua (tuỳ theo liều thuốc và phương-cách cho thuốc)

Nếu quý vị nghĩ rằng quý vị hay con trẻ của quý vị thuộc vào bất-kỳ một trong những nhóm này, thì xin vui lòng nói chuyện với bác-sĩ của quý-vị hay với đờn-vị y-tế công-cộng.

Thuốc chích ngừa MMR có thể được chích cho người bị dị-ứng với trứng gà, ngay cả khi họ có nổi mày-đay, thò khò-khè, bị khó thở, hay bị sưng mặt hoặc miệng sau khi ăn trứng, miễn là họ được quan-sát xem có dấu-hiệu dị-ứng sau khi được chích ngừa.

Nếu tôi có bất-kỳ câu hỏi nào thì tôi nên nói chuyện với ai ?

Xin quý vị nói chuyện với bác-sĩ của mình, hay gọi cho đơn-vị y-tế công-cộng địa-phương của quý-vị.

Sổ ghi-chép lần chích ngừa

Sau khi quý-vị hay con trẻ của quý-vị được chích ngừa bất-kỳ loại gì, quý vị phải chắc-chắn rằng bác-sĩ có cập-nhật-hóa hồ-sơ chích ngừa cá-nhân chẳng hạn như ‘ thẻ vàng ‘. Quý vị sẽ cần phải cung-cấp chi-tiết này cho đơn-vị y-tế địa-phương vào lúc trẻ nhập trường và khi chúng được chích ngừa thêm. Xin quý vị cất giữ hồ-sơ của quý-vị ở một nơi an-toàn!